

ADMINISTRATĪVO PĀRKĀPUMU TIESĪBAS. ADMINISTRATĪVĀS ATBILDĪBAS LIKUMA SKAIDROJUMI. Sagatavojis autoru kolektīvs. E. Danovska un G. Kūtra zinātniskajā redakcijā. – Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2020, 637 lpp.

Skaidrojumi sagatavoti, ievērojot likumdevēja sākotnēji noteikto Administratīvās atbildības likuma spēkā stāšanās datumu – 2020. gada 1. janvāri. Ar 2019. gada 12. decembra likuma grozījumiem noteikts, ka Administratīvās atbildības likums stājas spēkā 2020. gada 1. jūlijā.

© Ilze Andruškina, 2020	© Inga Putra, 2020
© Sanita Armagana, 2020	© Anda Smiltēna, 2020
© Māris Badovskis, 2020	© Viktorija Soņeca, 2020
© Gints Bērziņš, 2020	© Kristīne Strada-Rozenberga, 2020
© Indra Gratkovska, 2020	© Juris Stukāns, 2020
© Jolanta Laura, 2020	© Sandis Vilcāns, 2020
© Natālija Laveniece-Straupmane, 2020	© Mārīte Ziemeļe, 2020
© Liene Liukiša, 2020	© Marina Selunska, mākslinieciskais noformējums, 2020
© Jekaterina Macuka, 2020	© Tiesu namu aģentūra, 2020
© Ilze Māliņa, 2020	
© Jūlija Muraru-Kļučica, 2020	

Zinātniskie redaktori:

Dr. iur. Edvīns Danovskis, LU Juridiskās fakultātes Valststiesību zinātņu katedras docents
Mg. iur. Gunārs Kūtris, par likumprojektu "Administratīvās atbildības likums" atbildīgās
12. Saeimas Juridiskās komisijas apakškomisijas priekšsēdētājs

Juridiskā redaktore Mg. iur. Signe Terihova

Izdevējs: Tiesu namu aģentūra
Baldones iela 1 B, Rīga, LV-1007
tnagramatas.tna.lv; facebook.com/TNAgramatas

Tiražētājs: SIA "Jelgavas tipogrāfija"

ISBN 978-9934-508-73-8

Autori

Ilze Andruškina, Mg. iur., Administratīvās rajona tiesas tiesnese (*II. – 7., 21.–24. nodaļa*)

Sanita Armagana, Mg. iur., Tieslietu ministrijas Valststiesību departamenta direktore (*II. – 5. nodaļa*)

Māris Badovskis, Mg. iur., Labklājības ministrijas Darba attiecību un darba aizsardzības politikas departamenta direktors (*II. – D daļa, 36. nodaļa*)

Gints Bērziņš, Mg. iur., Ģenerālprokuratūras Personu un valsts tiesību aizsardzības departamenta prokurors (*II. – 6. nodaļa*)

Indra Gratkovska, Mg. iur., Tieslietu ministrijas Krimināltiesību departamenta direktore (*II. – 12. nodaļa*)

Jolanta Laura, Mg. iur., Tieslietu ministrijas Valststiesību departamenta Administratīvo tiesību nodaļas juriste (*II. – 33.–35. nodaļa*)

Natālija Laveniece-Straupmane, Mg. iur., Tieslietu ministrijas Valststiesību departamenta Administratīvo tiesību nodaļas juriste (*I., II. – 11. nodaļa, otrā sadaļa, 15.–18. nodaļa*)

Liene Liukiša, Mg. iur., Tieslietu ministrijas Valststiesību departamenta Administratīvo tiesību nodaļas juriste (*II. – 8., 9. nodaļa*)

Jekaterina Macuka, Mg. iur., Tieslietu ministrijas Nozaru politikas departamenta Politikas izstrādes un reliģijas lietu nodaļas vadītāja (*II. – 5. nodaļa*)

Ilze Māliņa, Mg. iur., Tieslietu ministrijas Valststiesību departamenta Administratīvo tiesību nodaļas juriste (*I.*)

Jūlija Muraru-Kļučica, Mg. iur., Tieslietu ministrijas Starptautiskās sadarbības departamenta juriste, RSU lektore (*II. – 37.–39. nodaļa*)

Inga Putra, Mg. iur., Zemgales rajona tiesas tiesnese (*II. – 6., 20. nodaļa*)

Anda Smiltēna, Dr. iur., Mg. phil., Tieslietu ministrijas padomniece Latvijas Republikas Pastāvīgajā pārstāvniecībā Eiropas Savienībā (*I., II. – 1.–4., 19. nodaļa*)

Viktorija Soņeca, LU Juridiskās fakultātes doktorante, Latvijas Republikas pārstāvja Eiropas Savienības Tiesā biroja vadītāja (*II. – 29., 30., 37.–39. nodaļa*)

Kristīne Strada-Rozenberga, prof., Dr.iur., LU Krimināltiesisko zinātņu katedras vadītāja (*II. – 13. nodaļa*)

Juris Stukāns, Dr. iur., Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas priekšsēdētājs (*II. – 25.–32. nodaļa*)

Sandis Vilcāns, Bac. iur., Tieslietu ministrijas Valststiesību departamenta Administratīvo tiesību nodaļas jurists (*I., II. – 10. nodaļa*)

Mārīte Ziemele, Mg. iur., Valsts policijas Galvenās kārtības policijas pārvaldes Koordinācijas un kontroles pārvaldes priekšnieka vietniece, Dienestu koordinācijas biroja priekšniece (*II. – 14. nodaļa*)

Saturs

Priekšvārds (<i>Gunārs Kūtris</i>).....	11
Priekšvārds (<i>Edvīns Danovskis</i>).....	13
Izmantotie saīsinājumi	15
I. Administratīvo pārkāpumu tiesību vispārīgie jautājumi	17
Administratīvās atbildības norobežošanas no kriminālatbildības problemātika (<i>Anda Smiltēna</i>).....	19
Administratīvo pārkāpumu tiesību vēsturiskās attīstības tendences Latvijā (<i>Anda Smiltēna</i>).....	31
Jaunu administratīvo pārkāpumu sastāvu veidošana (<i>Ilze Māliņa</i>).....	54
Valsts un pašvaldības pilnvaras administratīvajā sodīšanā (<i>Sandis Vilcāns</i>).....	64
1. Administratīvā sodīšana kā valsts pārvaldes funkcija.....	64
2. Administratīvās sodīšanas uzdevumu deleģēšanas privātpersonai nepieļaujamība.....	65
3. Valsts un pašvaldības vieta administratīvās atbildības sistēmā.....	66
4. Administratīvās atbildības noteikšana pašvaldības saistošajos noteikumos.....	68
5. Kritēriji pašvaldības un valsts pilnvaru norobežošanai.....	70
6. Administratīvā atbildība sabiedriskās kārtības jomā.....	73
Tiesību uz taisnīgu tiesu garantijas administratīvo pārkāpumu lietās (<i>Natālija Laveniece-Straupmane</i>).....	75
II. Administratīvās atbildības likums ar skaidrojumiem	85
A daļa Administratīvās atbildības pamatnoteikumi	87
1. nodaļa. Vispārīgie noteikumi (<i>1.–4. pants</i>).....	87
Skaidrojumi (<i>Anda Smiltēna</i>).....	88

2. nodaļa. Administratīvais pārkāpums (5.–12. pants)	100
Skaidrojumi (<i>Anda Smiltēna</i>)	103
3. nodaļa. Administratīvais sods (13.–18. pants)	118
Skaidrojumi (<i>Anda Smiltēna</i>)	120
4. nodaļa. Administratīvā soda piemērošana (19.–26. pants)	128
Skaidrojumi (<i>Anda Smiltēna</i>)	130

B daļa Administratīvā pārkāpuma procesa norise .....

Pirmā sadaļa. Administratīvā pārkāpuma procesa vispārīgie noteikumi .....

5. nodaļa. Administratīvā pārkāpuma procesa pamatprincipi (27.–38. pants)	143
---	-----

Skaidrojumi (<i>Sanita Armagana, Jekaterina Macuka</i>)	145
---	-----

1. Vienlīdzības princips	146
2. Tiesiskuma princips	150
3. Nevainīguma prezumpcija	152
4. Procesuālā taisnīguma princips	154
5. Tiesības uz objektīvu procesa norisi	156
6. Procesuālās ekonomijas princips	159
7. Tiesības uz aizstāvību	162
8. Tiesības uz atļidzinājumu	166
9. Procesuālā valoda un tiesības uz tulku	170
10. Tiesības pārsūdzēt administratīvo pārkāpumu procesā pieņemto lēmumu	175
11. Personas datu pieejamības ierobežojumi	177
12. Personas informēšana par tehnisko līdzekļu izmantošanu procesuālo darbību veikšanas laikā	187

6. nodaļa. Personas statuss administratīvā pārkāpuma procesā (39.–56. pants)	190
--	-----

Skaidrojumi (<i>Inga Putra, Gints Bērziņš</i>)	198
--	-----

1. Pie atbildības saucamā persona	201
2. Cietušais	207
3. Aizskartais mantas īpašnieks	212
4. Amatpersona, augstāka amatpersona un tiesa (tiesnesis)	214
5. Citas personas	217

7. nodaļa. Procesuālie termiņi (57.–64. pants)	231
--	-----

Skaidrojumi (<i>Ilze Andruškina</i>)	232
--	-----

8. nodaļa. Procesuālās sankcijas (65.–69. pants)	240
--	-----

9. nodaļa. Procesuālie piespiedu līdzekļi (70.–74. pants)	241
Skaidrojumi (<i>Liene Liukiša</i>)	243
1. Procesuālās sankcijas	244
2. Procesuālie piespiedu līdzekļi	250
10. nodaļa. Procesuālie izdevumi un to atlīdzināšana (75. un 76. pants)	263
Skaidrojumi (<i>Sandis Vilcāns</i>)	264
1. Procesuālie izdevumi	264
2. Procesuālo izdevumu veidi	266
3. Procesuālo izdevumu segšana	269
4. Procesuālo izdevumu atlīdzināšanas pienākums	270
11. nodaļa. Procesuālie dokumenti (77.–82. pants)	273
Skaidrojumi (<i>Natālija Laveniece-Straupmane</i>)	275
12. nodaļa. Konfiskācija administratīvā pārkāpuma procesā (83.–86. pants)	293
Skaidrojumi (<i>Indra Gratkovska</i>)	294
1. Administratīvā pārkāpuma izdarīšanas rezultātā iegūtās mantas konfiskācija	295
2. Administratīvā pārkāpuma izdarīšanas priekšmeta konfiskācija	297
3. Ar administratīvo pārkāpumu saistītas mantas konfiskācija	299
13. nodaļa. Pierādīšana (87.–103. pants)	301
Skaidrojumi (<i>Kristīne Strada-Rozenberga</i>)	305
1. Vispārīgie noteikumi	305
2. Pierādīšanas priekšmets un pierādīšanas standarts (līmenis)	307
3. Fakta legālā prezumpcija	310
4. Pierādīšanas subjekti un pierādīšanas pienākums	318
5. Pierādījumi, to pazīmes, klasifikācija un novērtēšana	321
6. Pierādīšanas līdzekļi	331
14. nodaļa. Izmeklēšanas darbības (104.–114. pants)	338
Skaidrojumi (<i>Marīte Ziemeļe</i>)	342
1. Izmeklēšanas darbību vispārīgais apskats	342
2. Aptaucha	344
3. Pratināšana	345
4. Aplūkošana	350
5. Apskate	352
6. Administratīvā pārkāpuma vietas apskate	353

7. Mantu un dokumentu izņemšana	356
8. Datu iegūšana no elektronisko sakaru komersanta.....	358
9. Apreibinošu vielu lietošanas pārbaude	359
10. Ekspertīze	364
Otrā sadaļa. Administratīvā pārkāpuma process iestādē	367
Skaidrojumi (<i>Natālija Laveniece-Straupmane</i>)	367
15. nodaļa. Administratīvā pārkāpuma procesa uzsākšana (<i>115.–124. pants</i>)	371
Skaidrojumi (<i>Natālija Laveniece-Straupmane</i>)	377
1. Lēmums par procesa uzsākšanu.....	382
2. Atteikums uzsākt administratīvā pārkāpuma procesu	388
16. nodaļa. Administratīvā pārkāpuma lietas sagatavošana izskatīšanai (<i>125.–131. pants</i>)	391
Skaidrojumi (<i>Natālija Laveniece-Straupmane</i>)	394
17. nodaļa. Administratīvā pārkāpuma lietas izskatīšana (<i>132.–150. pants</i>)	401
Skaidrojumi (<i>Natālija Laveniece-Straupmane</i>)	406
18. nodaļa. Lēmuma pieņemšana (<i>151.–160. pants</i>)	411
Skaidrojumi (<i>Natālija Laveniece-Straupmane</i>)	415
19. nodaļa. Administratīvā pārkāpuma procesa īpatnības atsevišķās lietu kategorijās (<i>161.–164. pants</i>)	426
Skaidrojumi (<i>Anda Smiltēna</i>)	428
20. nodaļa. Lēmuma pārsūdzēšana augstākai amatpersonai administratīvā pārkāpuma lietā (<i>165.–174. pants</i>).....	437
Skaidrojumi (<i>Inga Putra</i>)	441
Trešā sadaļa. Administratīvā pārkāpuma process tiesā	460
21. nodaļa. Tiesvedības vispārīgie noteikumi (<i>175.–182. pants</i>)	460
Skaidrojumi (<i>Ilze Andruškina</i>)	462
22. nodaļa. Sūdzības iesniegšana (<i>183.–190. pants</i>).....	471
Skaidrojumi (<i>Ilze Andruškina</i>).....	474
23. nodaļa. Procesā dalībnieka tiesības un pienākumi tiesā (<i>191. un 192. pants</i>).....	482
Skaidrojumi (<i>Ilze Andruškina</i>).....	483

24. nodaļa. Tiesas sastāvs (193.–197. pants)	486
Skaidrojumi (<i>Ilze Andruškina</i>)	487
25. nodaļa. Administratīvā pārkāpuma lietas sagatavošana izskatīšanai un izskatīšanas noteikšana tiesā (198. un 199. pants)	490
Skaidrojumi (<i>Juris Stukāns</i>)	491
26. nodaļa. Administratīvā pārkāpuma lietas izskatīšana tiesā (200.–214. pants)	494
Skaidrojumi (<i>Juris Stukāns</i>)	498
27. nodaļa. Tiesas sēdes gaitas fiksēšana (215.–219. pants)	503
Skaidrojumi (<i>Juris Stukāns</i>)	504
28. nodaļa. Administratīvā pārkāpuma lietas izskatīšanas atlikšana, apturēšana, sūdzības atstāšana bez izskatīšanas un tiesvedības izbeigšana (220.–223. pants)	506
Skaidrojumi (<i>Juris Stukāns</i>)	508
29. nodaļa. Spriedums (224.–231. pants)	512
Skaidrojumi (<i>Viktorija Soņeca, Juris Stukāns</i>)	514
30. nodaļa. Tiesas lēmums (232.–241. pants)	520
Skaidrojumi (<i>Viktorija Soņeca, Juris Stukāns</i>)	522
31. nodaļa. Administratīvā pārkāpuma lietas izskatīšana apelācijas instances tiesā (242.–247. pants)	527
Skaidrojumi (<i>Juris Stukāns</i>)	529
32. nodaļa. Administratīvā pārkāpuma lietas izskatīšana sakarā ar jaunatklātiem apstākļiem (248.–252. pants)	534
Skaidrojumi (<i>Juris Stukāns</i>)	536
C daļa. Sodū izpilde	539
33. nodaļa. Sodū izpildes pamatnoteikumi (253.–260. pants)	539
Skaidrojumi (<i>Jolanta Laura</i>)	541
34. nodaļa. Pamatsodu izpilde (261.–270. pants)	550
Skaidrojumi (<i>Jolanta Laura</i>)	553
35. nodaļa. Papildsoda izpilde (271.–273. pants)	563
Skaidrojumi (<i>Jolanta Laura</i>)	563

D daļa. Starptautiskā sadarbība administratīvā pārskatīšanas procesā	567
Skaidrojumi (<i>Māris Badovskis</i>)	567
36. nodaļa. Eiropas Ekonomikas zonas valstu iestāžu sadarbība nolēmuma par finansiāla administratīvā soda piemērošanu paziņošanā (<i>274. un 275. pants</i>)	568
Skaidrojumi (<i>Māris Badovskis</i>)	569
37. nodaļa. Eiropas Savienības dalībvalstī pieņemta nolēmuma par mantiska rakstura piedziņu izpilde Latvijā (<i>276.–288. pants</i>)	576
Skaidrojumi (<i>Jūlija Muraru-Kļučica, Viktorija Soņeca</i>)	581
38. nodaļa. Latvijā pieņemta nolēmuma par mantiska rakstura piedziņu izpilde Eiropas Savienības dalībvalstī (<i>289.–292. pants</i>)	592
Skaidrojumi (<i>Jūlija Muraru-Kļučica, Viktorija Soņeca</i>)	593
39. nodaļa. Divpusējie un daudzpusējie nolīgumi par sadarbību sodu izpildē (<i>293.–295. pants</i>)	595
Skaidrojumi (<i>Jūlija Muraru-Kļučica, Viktorija Soņeca</i>)	596
Pārejas noteikumi	597
Informatīva atsauce uz Eiropas Savienības direktīvu	599
Izmantotie avoti	601
1. Literatūra	601
2. Judikatūra un tiesu prakse	607
3. Citi juridiskās prakses materiāli	621
4. Tiesību akti	627

Priekšvārds

Administratīvās atbildības likums pēc būtības nav nekas jauns. Cilvēki vienmēr ir zinājuši, ka par administratīvu pārkāpumu var saņemt administratīvu sodu, bet juristiem ir bijusi skaidra gan pārkāpuma piefikšēšanas kārtība, gan soda piemērošanas procedūra. Taču vecais Administratīvo pārkāpumu kodekss bija tik daudzas reizes "lāpīts" un "pārlāpīts", ka kuru katru brīdi varēja pilnībā izirt. Turklāt kodeksā periodiski bija "jāielabo" mūsdienām atbilstošas prasības gan saistībā ar cilvēktiesībām, gan par valsts un indivīda attiecībām.

Šķiet, ka mūsu likumdevējs – Saeima – nepārtraukti skatīja kādus grozījumus Administratīvo pārkāpumu kodeksā. Kā mēdz teikt, kodekss Saeimā visu laiku bija "atvērts". Pārsvarā šie grozījumi bija saistīti ar dažādu nozaru pārstāvju vēlēšanos precizēt vai noteikt jaunus pārkāpumu sastāvus, otra tendence bija – pastiprināt sodus.

Apzinot daudzās problēmas, Tieslietu ministrija ilgi un rūpīgi gatavoja administratīvo pārkāpumu tiesību sistēmas reformu. Konceptijas un jaunā likuma projekta apspriešanā piedalījās vairāk nekā 50 institūcijas. Arī Saeimā likumprojekts tika vēfīts un grozīts vairāk nekā septiņus gadus. Jāatzīst, ka dažos jautājumos vēl aizvien palika šaubas, vai izlemtais risinājums nākotnē neradīs problēmas. Piemēram, tas, ka pārkāpumu sastāvi un sankcijas nebūs ietverti vienā likumā (kā līdz šim – kodeksā), bet tos noteiks nozaru likumos. Savi argumenti bija abiem viedokļiem.

Tomēr likums ir tapis. Moderns likums. Ar daudzām novitātēm. Tieši tāpēc likuma spēkā stāšanās laiks tika noteikts 2020. gads, t. i., vairāk nekā pēc gada kopš tā pieņemšanas. Šaubas gan viesa likumdevēja un Ministru kabineta spēja laikus pieņemt grozījumus apmēram 120 nozaru likumos un nepieciešamos Ministru kabineta noteikumus. Diemžēl realitātē šīs šaubas apstiprinājās...

Administratīvās atbildības likums pirmām kārtām ir jāiepazīst tām likuma 115. pantā nosaukto iestāžu (50) amatpersonām, kā arī prokuroriem un tiesnešiem, kuri šo likumu piemēros. Tāpat, ņemot vērā, ka savas tiesības grib zināt ikviens, likumu uzmanīgi lasīs arī daudzi citi ieinteresētie un, protams, juridiskās palīdzības sniedzēji – advokāti.

Likuma normu teksts dažkārt ir visai lakonisks. Tajās nevar ierakstīt katru domu vai skaidrojumu, kāpēc lietots tas vai cits formulējums. Daudzi

pamatojumi palikuši tikai sēžu protokolos. Tieši tāpēc Administratīvās atbildības likuma skaidrojumi ir kā palīglīdzeklis, lai labāk izprastu likumu. Pateicoties samērā kuplam autoru kolektīvam, ir realizējusies Tieslietu ministrijas ideja – izskaidrot jauno likumu vēl pirms tā spēkā stāšanās.

Autoriem nav bijis viegls uzdevums – skaidrot likumu, kura piemērošanas prakses vēl nav. Taču, domāju, ka tas ir veiksmīgi izdevies. Grāmatā ir sniegts pamatīgs teorētiskais apskats par administratīvās atbildības vēsturisko attīstību un daudziem jaunajiem institūtiem. Tieši jaunās pieejas dēļ bija vajadzīgs šāds plašāks teorētiskais paskaidrojums. Turklāt tāds, kas ietver likumprojekta apspriešanas laikā izteiktos argumentus tam vai citam galīgajam risinājumam. Tikpat nozīmīga ir grāmatā skaidrotā ieteicamākā rīcība likuma normu piemērošanā. Tā pamatota ar jau esošo pieredzi administratīvo pārkāpumu procesos, papildinot vai precizējot to ar jaunā likuma prasībām. Paldies autoriem!

Visiem novēlu labu likuma izpratni un prasmīgu tā piemērošanu!

Gunārs Kūtris,
grāmatas zinātniskais redaktors,
par likumprojektu "Administratīvās atbildības likums" atbildīgās
12. Saeimas Juridiskās komisijas apakškomisijas priekšsēdētājs

Priekšvārds

Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa aizstāšana ar jaunu likumu nu jau ir nacionālās pašcieņas jautājums. Lai arī kodekss laika gaitā bija pielāgots tiesiskas valsts un cilvēktiesību aizsardzības prasībām, tādi kodeksa pantu nosaukumi kā "PSRS kompetence administratīvo pārkāpumu likumdošanā" un "Žūpības apkaršanas komisijas" skaudri atgādināja šā kodeksa izcelsmi. Arī daudzie grozījumi kodeksu bija padarījuši grūti lasāmu un stilistiski neglītu. Tādēļ jauna likuma radīšana bija neizbēgama.

Administratīvās atbildības likumu nevajadzēja radīt "tukšā vietā" vai tādēļ, ka administratīvās atbildības regulējumā pastāvēja juridisko problēmu gūzma. Jaunais likums ir uzskatāms par līdzšinējā regulējuma evolūciju – revīziju, kuras rezultātā derīgais saglabāts vai pilnveidots, bet novecojušais – atmests. Administratīvās atbildības pamatnoteikumu daļā ir daudzi vērtīgi pilnveidojumi – atteikšanās no praksē neizmantotā un teorijā kritizētā vainas jēdziena, radīta viegli uztverama sodu sistēma, pilnveidoti administratīvā soda uzlikšanas noteikumi. Jaunu redakcionālu izteiksmi ieguvušas līdz šim daudzkārt grozītās nodaļas par administratīvo pārkāpumu lietvedību iestādē un tiesā. Lai arī administratīvo pārkāpumu procesa norisē revolucionāru pārmaiņu nav, jaunajā likumā ir pietiekami daudz šķietami nebūtisku pilnveidojumu, kuru kopums likuma ikdienas lietotājiem tomēr būs pamanāms.

Redzamākā izmaiņa ir sevišķas daļas neesība un administratīvo pārkāpumu sastāvu "dekodificēšana" nozaru likumos. Šķiet, ka vienīgais labums no šādas pieejas bija iespēja uzlabot administratīvo pārkāpumu sastāvu kvalitāti un, ievērojot jau pirms likuma izstrādes formulētos pārkāpuma sastāvu principus, atteikties no administratīvās sodīšanas jomās, kur tā nav nepieciešama. Laiks rādīs, vai šī iespēja bijusi izmantota pilnvērtīgi.

Šī grāmata ir pirmais mēģinājums skaidrot Administratīvās atbildības likumā ietvertās nostādnes un normas. Grāmatā sniegti skaidrojumi par visām Administratīvās atbildības likuma nodaļām, cenšoties uzsvērt atšķirības no kodeksā ietvertā regulējuma. Liela šīs grāmatas vērtība ir tās savlaicīgums – autori un izdevēji centušies strādāt tā, lai likuma skaidrojumi būtu pieejami līdz ar likuma spēkā stāšanos. Tas palīdzēs izvairīties no atšķirībām likuma interpretācijā. Tāpat cerams, ka šie skaidrojumi arī mazinās centienus likumu grozīt ikreiz, kad kāds tajā nespēj atrast atbildi uz likumā tieši neregulētiem gadījumiem.

Lasītājs pamanīs, ka grāmatas nodaļas ir atšķirīgas gan apjoma, gan stila ziņā. Tas galvenokārt skaidrojams ar plašo autoru kolektīvu un autoru atšķirīgo pieredzi juridiskās literatūras jaunradē. Ievērojama daļa no grāmatas autoriem paši aktīvi līdzdarbojušies likuma normu izstrādē, tādēļ viņiem nebija sarežģīti skaidrot dažkārt pašu rosināto vai rakstīto normu "filozofiju". Taču ir arī tādas nodaļas, kur autoriem nācās piepūlēties vairāk, jo sevišķi gadījumos, kad regulējums likuma tekstā ir pietiekami skaidrs un plašākus paskaidrojumus šobrīd neprasa. Dažkārt, tikai rakstot un rediģējot grāmatu, atklājās, ka atsevišķas likuma normas nav izdevušās. Piemēram, vesela virkne pantu nodaļā par administratīvo pārkāpumu procesa pamatprincipiem ir vispārējo tiesību principu pārstāsts. Apstākļos, kad izpratne par tiesību avotiem ir krietni uzlabojusies, salīdzinot ar situāciju 20./21. gadsimta mijā, šādu normu iekļaušana likumā šķiet lieka. Tāpat arī rakstīšanas un rediģēšanas laikā kļuva acīmredzams, ka likumā ietvertais postpadomju valstīm raksturīgais atbildību mīkstinošo un pastiprinošo apstākļu uzskaitījums ir deklaratīvs un rada vairāk problēmu, nekā tās risina.

Zinātnisko redaktoru misija bija pārbaudīt grāmatas saturisko kvalitāti un novērst būtiskākās nepilnības, ja tādas būtu pieļautas. Grāmatas tapšanas straujie tempi un ievērojamais apjoms ierobežoja arī zinātnisko redaktoru iespējas detalizēti pārbaudīt un analizēt tekstu, tādēļ varējām vien vērst autoru uzmanību uz pašiem būtiskākajiem aspektiem, kurus bija nepieciešams pilnveidot. Papildus zinātnisko redaktoru darbam lielu ieguldījumu grāmatas pilnveidē devusi pazīstamā un pieredzes bagātā grāmatas juridiskā redaktore Mag. iur. Signe Terihova. Viņa ar savu rūpīgo un precīzo teksta rediģēšanu daudzviet uzlabojusi ne tikai grāmatas "skanējumu", bet arī saturisko kvalitāti.

Pateicībā grāmatas autoriem par entuziasmu un ieguldījumu administratīvās atbildības regulējuma attīstībā un cerībā, ka jaunais likums un šī grāmata kalpos ilgi.

Dr. iur. Edvīns Danovskis,

grāmatas zinātniskais redaktors,
LU Juridiskās fakultātes Valststiesību zinātņu katedras docents